

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАНА

«Вирнеш ми очі і душу ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланович псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
5 1/2 год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. і.
п. Домбровського (Хорулицьки). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наті-
сламі» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні доносеня по
30 с. від стрічки.

Політика розпуки чи холодного розуму?

Aequam servare mentem rebus in arduis...
Horatius.

(+) Руский нарід приневолений при всіх конституційних правах і законах вести в Галичині трудну боротьбу о свою рівноправність, о досягненє всего того, що єму законами на папері признано, але в дійсности єму заперечують. Ся боротьба стає щораз труднішою в міру того, як противники єго з щораз більшим завзятем, з щораз страшнішою загорілостю посягають на єствовавє руского народу і придумують щораз нові перепони для спиновання єго розвитку і поступу. Коли отже боротьба руского народу стає щораз труднішою, коли особливо від зорганізованя всепольского табору навіть уміркованіші сторонництва польскі підпали тероризмови сего табору, то тим більшої обачности, тим бачнійшої організації і розумнійшого проводу вимагає наша відпорна боротьба, наколи має вінчати ся успіхом і довести нас до бажаної мети. Боротьба наша стає тим труднішою ще і задля того, що ми окрім верховладного в краю і ворожого нам сторонництва польского маємо свого домашнього ворога, москвофілів, котрі користують ся кождою пригідною хвилиною, щоби подати руки польскому сторонництву і побивати та спиновати розвиток нашої народности в Галичині. Москвофіли неутомимо кують в своїй кузні оруже, котрим послугує ся вороже розвикови руского народу польске дневникарство, а тим розогное серед польскої суспільности завзяте проти всего, що руске. Боротьба, яку Русь була здавна приневолена вести о своє єствовавє з Польщею і Московщиною, триває і тепер хоч серед відмінних трохи відносин.

Нема що казати, що та важка і завзята боротьба доводить неодного до зневіри, що при такій безнастанній боротьбі нераз руки опадають, а нераз відзивають ся голоси розпуки. Одначе не сягаючи далеких часів, можемо впеvнити ся, що не зневіра, не розпука, а свідома цілі боротьба, витривалість, віра в справедливість своїх змагань і одушевленє нашою народною ідеєю можуть нас довести до побіди. Розпука, зневіра, се знамена слабих, нездорових нервів, а хто в політиці кермує ся нервами, не надає ся до політики, котра вимагає здорового і холодного розуму, великої розваги і обачности побіч значного житєвого досвїду. Відомий переказ про славного завойовника свїтового Тамерлана, котрий навчив ся від мурашки витривалости в змаганях, вказує на те, що ніяка невдача не повинна знеохочувати розумного політика від витривалости в змаганях. Aequam servare mentem rebus in arduis, говорить старий Гораций, і се можна сьміло вважати указкою на трудній дорозі політики. Розпука мимохїть доводить до похибок, похибки до неудаць, а тим снособом відтак вироджує ся зневіра, а за тим байдужність. Хто не має витривалости в зма-

ганях, хто не має холодного розуму, а при першій ліпшій невдачі попадає в розпуку, сей не має вдачі до політичної роботи, бо розпукою доведе хїба до авантюри, до очайдушности. Руский нарід потребує до політичного проводу зрілих мужів, витривалих в своїх змаганях, а не зденерованих очайдухів, або розлучливих плаксивців. Особливо в теперішній хвилі, коли на кожду нашу похибку чагують наші противники чужі і свої, щоби нею користувати ся на шкоду руского народу, щоби з неї укувати оруже на єго загалу, повинні ми більше як коли небудь инде руководити ся холодним розумом і розвагою, обачностию і досвїдом, бути зрілими мужами, а не малолітками.

Львівський магістрат супротив рускої мови.

Суть єще в Австрії закони о рівноправности языка руского, котрих виконуванє бодай в виєшніх інстанціях пригадує Русинам, що они належать до австрійскої держави, а не до Польщі, — бо в краєвих урядах обсаджених розполітованими Поляками не находить руска мова і руске письмо належитого пошанованя і справедливого рівноуправненя, а коли доперва в наслідок зажалєнь руских сторін виєші власти пригадують підчивеним урядам дотичні закони, випроваджує се Поляків з рівноваги.

Таке лучило ся свїжо на послїднім засїданю ради міста Львова. На інтерпеляцію двох радних подав президент п. Малаховський до відомости ради мієскої, що намієництво узяло рекурє «Двієстра» і поручило магістратови львівському відповідати руским сторонам в рускій мові.

Панове радні міста Львова, замість прийняти се законне зарядженє ц. к. намієництва з спокоєм до відомости, і засоромити ся, що потреба було зажалєнь покривдженої сторони до виєшої власти, щоби руский язык найшов в магістраті законне пошанованє, — ухвалили бундючно, наглий внесок, щоби Комісія правничя ради і магістрат заложили рекурє і боронили польского урядованя в магістраті.

Магістрат львівський систематично уживає в своїм урядованю супротив руских сторін языка польского, засланяючи ся статутом міста Львова, після котрого рада мієска і магістрат урядують в польскій мові. Коли представленя і протести Русинів не находили в магістраті узягнення, — хоть президент міста Малаховський яко посол в соїмі галицкім чванив ся раз в р. 1899. незгідно з правдою, що магістрат львівський відповідає руским сторонам по руски, — Товариство «Двієстер» подало зажалєнє і рекурє до ц. к. намієництва, — і як видно з поясненя президента, уділеного радї мієській, намієництво признало «Двієстрови» правду і поручило магістратови львівському відносити ся до Русинів по руски. Того рескрипту намієництва ми єще не читали, бо магістрат не доручив єго «Двієстрови», — але на підставі засягнених інформацій вяснити можемо, що «Двієстер» не відносив ся до магістрату яко локального уряду мієского, тільки до політичного уряду І-шої ін-

станції для міста Львова, замість ц. к. староства. Загально звїсна річ, що ц. к. староства обовязані по мисли ієснуючих законів зносити ся з рускими сторонами по руски і на рускі письма відповідати по руски. Тут проте ні причім статут магістрату львівского і ухвали ради мієскої, як довго той магістрат сповняє функції ц. к. староства і 27.000 Русинів міста Львова не можуть через те, що мешкають у Львові, бути інакше трактовані як Русини замешкалі в окрузі ишого староства і повіту. (Статут міста і ухвали ради мієскої, в котрій, як звїсно, не заєдає ані одип Русин, не можуть знести законів державних, загварантованих Русинам.

Колиж львівський магістрат не хоче пошанувати законів, то нехай зрезигнує із приділенних єму функцій яко власти політичної І-шої інстанції, і обмежить ся на справи торгіві, поліційні і автономічні.

Поки однак нема у Львові для міста Львова ц. к. староства, котре би безсторонно трактувало руске, жидівске і польске населєнє, так довго не допоможуть магістратови жадні нагли заєданя ради мієскої, бо жадні єї ухвали не можуть змінити державних законів.

Характеристичним при тім є, що в радї мієській речники против рускої мови для Русинів були такі чисті Поляки, як радні Лисевич з руского роду і адвокат Ашкеназе, поступовий жид. Характеристичне також, що львівський орган людовців «Курєр львовскі», котрий не раз чванить ся, що заховує супротив Русинів безсторонність, котрого кандидат на посла з міста Львова вийшов з урни послом завдяки голосам Русинів, назвав в своїм справозданю з засїданя ради мієскої становище намієника в тій справі «провиною»!

Русини спокійно можуть виждати покінчєня сєї справи, і хотїй би магістрат пробовав рекурє, так само боронити ся будуть Русини. — Поки львівський магістрат повнить функції ц. к. староства, поти буде мусїв шанувати права рускої мови в силу державних законів, хоть би се не подобало ся шовіністичній радї мієській.

Однак дуже сумно, що супротив інтелігенції польскої в столиці краю муєять Русини добувати своїх прав народних рекурсами до нїмєцких мінієстерств або вироками правничів Нїмців в державнім трибуналї, як примїром було і в удержанєм рускої школи ім. М. Шашкевича. Чи се є та традиційна любов і справедливість польска до Русинів, котру Поляки мають все на устах? Але відтак будуть они мали претенсії до «рускеї вдєвчености і братнеї згоди»...

Краєвий соїм.

Коло год. 11. зачало ся засїданє відчитанєм спису петицій а відтак інтерпеляції пос. Остапчука; відтак без дискусії прийнято девять митничих концесій.

Опієля пос. Олесницький підпирив своє вєсенє що-до замієненя рускої назви в фірмі краєвого банку, побіч польскої, нїмєцкої і францускої. Розвираву над ловецкім з оконом, яку перервано на попереднім засїданю задля браку комплету, полагаджено відкиненєм поправок по-до Жардецкого і принятєм вєсенє комісії що-до зміни закона. Дальше вїзвано правієтельство, щоби помножило стипендії для молодїжи торго-

втихли, виступив на перед акад. Д. та промовив ось так до проф. Грушевського:

»Припала мені честь повитати Вас, високоповажаний Пане Професоре, з початком шкільного року іменем української молодіжи. Сповняючи сей милий та почесний обов'язок, мушу з обуренням піднести факт, що цевна частина польської праси використала останні університетські події, щоби накинати ся на Вас, — поважаного і любленого нашого Професора, правдивого мужа науки, що з політичними агітаціями та борбами не має нічого спільного, — нікчемними доносами і клеветами в тій цілі, аби Вашу позовицію захитати. Та хоч особа Ваша, високоповажаний Пане Професоре, стоїть так високо, що не можуть її досягнути ніякі нечесні закиди польської праси, а болото, яким на Вас кидають, падає на них самих, — українська молодіж почувала ся до обов'язку зложити заяву, що згадані нечесні доноси — се сьвідомі і підла лож, не основана на жадних фактах. Хай Вам високоповажаний Пане Професоре, в отсій хвилі хоч в часті заплатою за се буде пошана і симпатія української молодіжи для Вас і запорука, що нікому, хто би він і не був, не позволено нарушувати безкарно Вашої честі й Вашої особи.

Буря оплесків сотень присутніх була найліпшим доказом тих почувань, які горіли тоді в серцях нашої молодіжи. Після того промовив ш. професор оттак серед очевидного зворушення:

»Дійсно деяка частина польської праси дала своїм поступованем привід до обурення кожного чесного чоловіка, підносячи проти мене клевети, якими бажали-б розірвати ті сердечні зв'язки, що цілий час мого учительованя лучили і лучать мене з моєю аудиторією, а які по моїй думці повинні лучити кожного професора університету. Я сердечно дякую Вам, мої панове, за щирі слова признання моєї наукової діяльності та прошу Вас дуже, щоби ті вибрики та клевети не випроваждали Вас з рівноваги, хоч й як они обурюють. — А тепер приступимо до того, що нас тут разом звело — до нашого викладу.

Опісля відбув ся як звичайно виклад, який присутні нагородили знова гримкими оплесками. Серед того ходили коритарами гуртки польської молодіжи та з іронічними усмішками прислухували ся поважній овації.

Телеграми

з дня 21. жовтня.

Відень. Нинішня Die Zeit містить статю в справі львівського університету і вибору кс. Фялка ректором.

Прага. Німецькі послы в чеськім сеймі ведуть дальше обструкцію. На вчорашнім засіданні при третім голосованні поіменним Німці вийшли із салі і задля недостатку комплекту голосоване не могло відбути ся.

Будапешт. Угорське бюро коресп. заперечує вісти, заміщені в тутешній прасі, про намірену революцію угорських Румунів.

Триєст. Вчора вечером приїхав ту президент міністрів др. Кербер, в товаристві двох міністерняльних радників, аби взяти участь в торжестві спущення на воду нового корабля Льюйда »Dr. v. Koerber«.

Рим. Messager доносить, що в урядових кругах рішучо твердять, що цар приїде на весну до Риму.

Петербурґ. Грецький король з королевою приїхали ту вчора.

Вашинґтон. Правительство хоче предложити конгресови жадане кредиту 102 мільонів доларів на армію і маринарку.

Приватист з VII класи гімназійної, здібний інструктор, глядає лекцій на село. Приготовляє найліпше з I, II, класи гімназійної, або зі шкіл народних. Зголошення: Т. Б. 45. poste restante Самбір.

Проповіди

на свята і неділі цілого року

О. ПЕТРА БІЛИНСЬКОГО

частина I.

можна дістати у автора в Зарваниці, почта Вишнівчик, в книгарні Ставропільській у Львові і в книгарні Ябловського в Тернополі

по ціні 3 корон. 68(2—10)

Читайте!

Повне видане Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажачи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. в. „ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золотеними витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тільки за надісланем 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Читайте!

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенем документів вказуючих достаточну гіпотечку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1,239,243 корон.

Членом може бути тільки забезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

Уділ членський вносить 50 К, вписове 2 К. Число членів: 2,391 в 2,501 уділах на 125,050 К.

Вкладки щадничі приймає „Дністер“ і опроцентує ло 4% від ста. Сума вкладок на 1,256 книжочках 1,103,333 корон.

Чистий зиск розділяє ся частію на дивиденду для членів, частію на публичні добродійні цілі: на церкви, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер з Товариства кредитового 10,840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти.

31/12 1902. **ДИРЕКЦІЯ.**

ЛІПОТЧНОГО БАНКУ

ч. к. упр. гал. акц.

КОНТОРА ВИМІНИ

по найточнішим курсам денним.

Ті папери продаємо і купуємо і великі ренти державні

4% облигації пропінанційні
4% позичку краєву
того
4% облигації банку крає.
4% облигації земського
4% облигації Товариства кредито-
5% облигації ліпотечні преміовані
4% облигації ліпотечні
4½% облигації ліпотечні

покупаємо:

За певну і добру льокацію

„Тревоги автора і видавника“
(гумористична подія з натури)

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації „Руслана“ та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.)

Зарваницю

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Ставропільській книгарні у Львові, ул. Руска ч. 3. Ціна з поштовою оплатою 25 сот.

Львів-Краків-Відень-Варшава-Вроцлав-Берлин, Прага-Карльсбад, Рим-Фльоренція-Венеція, Ціріх Париж-Остенда, Київ-Одесса-Вильно.			
1245	825	250	відїзд Львів пр.
251	622	240	від Львів пр.
733	189	758	пр. Чернівці від.
200	1000	1020	„ Яеси „
725	600	925	„ Букарешт „
935	1235	—	„ Констанц. „
†1030	—	—	„ Царгород „
650	224	938	пр. Краків відїзд
911	—	—	пр. Варшава від.
217	1053	556	„ Вроцлав „
855	525	1119	„ Берлин „
718	231	1000	від. Краків дв. пів. пр.
1222	645	302	пр. Прерів від.
1228	651	308	від. Прерів пр.
930	545	950	пр. Прага від.
437	931	*208	„ Карльсбад „
345	940	615	пр. Відень дв. пів. від.
—	—	735	в. Відень дв. пол. п.
—	—	1105	пр. Венеція від.
—	—	634	„ Фльоренція „
—	—	110	„ Рим „
—	—	—	від. Відень дв. зах. пр.
via Avignon	825	—	пр. Ціріх від.
via Solyano-gorod	531	—	„ Париж „
—	715	—	„ Остенда „
Ostende-Exp.	1045	830	від. Львів пр.
Orient-Exp.	950	733	пр. Київ via Під-в.
—	—	—	„ Одесса волоч. „
—	—	—	„ Київ via „
—	—	—	„ Вильно Броди „
—	—	—	—
630	150	900	від. Львів пр.
555	714	759	пр. Київ via Під-в.
818	824	803	„ Одесса волоч. „
555	920	—	„ Київ via „
1107	512	—	„ Вильно Броди „
—	—	—	—

Увага: Поспішні поїзди означені товстим друком. — Це середньо-європейський.